

שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת מטות כ"א תמוז תשע"א | גליון 461

דברי הימים

בין המצרים

דווקא הסבל המשותף יוצר לפעמים קירבה בין אנשים רחוקים. תושבי ארץ אחת שמעולם לא הכירו, נפגשים בארץ זרה, ובמפתיע נקשרת ביניהם ידידות אמיתית. ההתמודדות המשותפת מול האתגר האחד, מסיר את המחיצות ומקרבת את הלבבות.

אם כל ימות השנה היינו רחוקים ח"ו מהקב"ה, באים ימי בין המצרים בהם כנסת ישראל כביכול מתפלשת בעפר, ועושים את הרחוקים קרובים. היהודי מהגלות נפגש עם השכינה שבגלות, וההבנה גדולה מאי פעם. אלו אפוא ימים יקרים של התקרבות, של תשובה, ובייחוד, של ישועות! היו צדיקים שפעלו בימים אלו יותר מבכל ימות השנה.

כל רודפיה השיגוה בין המצרים! צדיקים פירשו: 'כל רודפי י"ה', השיגוה בין המצרים! היהודים שנוקשים על שערי הארמון כל ימות השנה, מוצאים את השכינה עכשיו כשהיא יוצאת מבפנים והולכת לשכון בצרתם של ישראל. נשתדל ללקט את הטוב שבימים ומהנקודות הטובות הללו יבנה המקדש במהרה בימינו.

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

החרב המתהפכת

שמבצבצת אי שם מתוך לב מיוסר? אולי בעיר אחרת, אולי מעבר לים, אולי במרחק שנים רבות מאוד... צער שנגרם ליהודי הפך למלאך חבלה שחור אך סבלן במיוחד, שבהגיע הרגע, פרע את חובו בנאמנות. ביסודיות.

"וייתן להם משה לבני גד ולבני ראובן ולחצי שבט מנשה בן יוסף, את ממלכת סיחון מלך האמורי ואת ממלכת עוג מלך הבשון". בפסוקים הקודמים אנו כלל לא מוצאים את בני שבט מנשה. "ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד... ויבוא בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה... אם מצאנו חן בעיניך ייתן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזיה". **בני מנשה לא ביקשו להישאר מעבר לירדן. מה פתאום נכפתה עליהם החלוקה המצערת כשחצי שבט נאלץ להישאר מאחור?**

אמרו חז"ל: **מנשה גרם לשבטים שיקרעו את בגדיהם במצרים עת העליל על בנימין שגנב את הגביע, נגזר על שבטו להיחלק לשניים! מנשה כבר איננו ממזמן. רק צאצאי צאצאיו עומדים כאן ולא מבינים בשל מה באה להם הרעה הזו? הם חיו בכזו אחווה. כזו שלוה... בגדים שנקרעו לפני מאות שנים חוזרים בדרך מסתורית וקורעים שבט שלם. מילים יכולות להיות חרבות. יש להיזהר מלנסר בליבו של השני, שכן אז הופכת החרב את פניה, ואט אט נכנסת בליבו של האוחז בה.**

הוא יושב בכבודו של עולם. מצב העסקים משביע רצון, הילדים שמחים ומאושרים, גם הבריאות תקינה ואף טרדן לא יורד לחייו. פתאום נכנסת מועקה בליבו. אינני חש בטוב! מספר לאשתו. הם ממהרים לרופא המודיע לאחר בדיקות מקיפות, כי בריאות שכזו היא חלומו של כל אחד. המיילים המרגיעות עוזרות ליום יומיים, אך מיד לאחר מכן ממשיכה המועקה להציק כמו יתושו של טיטוס.

לא טוב! לא טוב לי! מה יש? לא יודע. טוב, נלך לפסיכולוג. שיחות על גבי שיחות שמנסות לאתר את המצוקה, לעמוד על המשבר. אך גם הפסיכולוג מעלה חרס. לא שום טראומה; שום סיבון נוירולוגי. מה כן למען השם? מה הגוש הזה שיושב על הלב ומוציץ את לשד החיים?

התסכול יוצר דכדוך, התכנסות, ומכאן הדרך קצרה להתחלקות. הבית היפה והשאנן והשלו, נחצה ביום בהיר אחד לשניים. שני אנשים שלא יודעים מה היה להם נפרדים לדרכם כשביניהם מתגבחת חומה. הילדים נבוכים, נקרעים בינם לבין עצמם עד שהקרע הופך אותם לאויבים. חרב הפילוג האכזרית יורדת אט אט ומשספת בשיניה החדות עד המשפחה המפוארת שהייתה ואיננה עוד.

רופאים, פסיכולוגים ונוירולוגים, יודעים לאתר בעיות בגופו או בנפשו של היושב מולם. מה הם מבינים בדמעה רותחת

ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	
20:59	20:22	19:07	ירושלים
20:56	20:25	19:23	ת"א אשדוד
20:57	20:26	19:15	חיפה
20:54	20:23	19:21	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

הנוך
לנער

אומנות הקשבה

'העולם סבור שמעלה גדולה היא לאדם שניחן בכושר הדיבור, ואילו אני סבור שגדולה מיכן היא מעלתו של מי שניחן בכושר השמיעה' – כך התבטא אחד הצדיקים, כשכוונתו בוודאי למושגים רוחניים נעלים, אך אין מקרא יוצא גם מידי פשוטו. חכמה מופלאה יש באומנות ההקשבה. לא זו הטכנית, כי זו הפנימית על המרכיב האנושי העמוק הנלווה אליה.

הקשבה לדברי הזולת יוצרת אצלו תחושת ערך. אם מאזינים לי, אות הוא שדברי ואף אני, ראויים להתייחסות. כאשר אין מקשיבים לו, והתופעה חוזרת על עצמה, הוא מסיק, כי דבריו כמו הוא עצמו, אינם ראויים להתייחסות. מכאן עד לאובדן ביטחונו העצמי, הדרך קצרה ביותר.

מוישי בן חמש נכנס הביתה מתנשף ומזיע. הוא מוחה דמעה סורר שמבצבצת בזווית עינו ועוד לפני שפורק את התיק, מתחיל לגלול את שחווה היום בגן. 'ילדים רבו איתי, הרביצו לי סתם'... אביו מהנהן בראשו תוך המשך התעסקותו בתיקון מכונה. 'הם התחילו!' – ממשיך הילד אך לפתע עוצר. אבא, אתה מקשיב? כן, כן מוישי. אני יכול להקשיב תוך כדי תיקון... 'טוב, לא חשוב', מפטיר הילד והולך לו...

"איך אני יכולה להקשיב לסיפוריו הרבים?" – שואלת האם הממוצעת בתסכול – "הן עלי לעסוק בעבודות הבית!?" סביר להניח כי לא יעבור זמן רב ואותה אם תתלונן: "אני אובדת עצות ממש. הילד לא מספר כלום מהגן!"

לדבר עם מישהו ש'כאילו מקשיב', יכול להיות מתסכל מאוד. הרבה יותר קל לספר מה מציק, להורה שמקשיב באמת. תכופות שהבנה אוהדת היא כל מה שהילד צריך. מסופר על רבי אריה לוי, שאנשים שהיו נכנסים אליו מדוכאים ועצובים, יצאו אחר השיחה עימו שמחים. שאלוהו תלמידיו: רבנו, מה כבר ניתן לומר לנפש מרירה, ליתום או לאלמנה. מה סוד המילים שמשנות את פניהם מיגון לשמחה? רבי אריה ענה בפשטות: אני כלל לא אומר מילה. רק מקשיב!

לעיתים נוכל לראות, כי אחר שהקשבנו לילד ברצינות והענקנו לו את מלוא תשומת הלב, הוא מגיע בעצמו לפיתרונות שלא חשב עליהם בתחילה. כי רק ילד שמרגיש כשורה, מסוגל לחשוב כשורה!

אמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה כ"א ד'): "צרוך את המדינים", למה? "כי צוררים הם לכם". מיכן אמרו חכמים: בא להרגך השכם להרגו. רבי שמעון אומר: מנין שהמחטיא את האדם יותר מן ההורג? שההורג הורג בעולם הזה ויש לו חלק לעוה"ב, והמחטיא הורגו בעולם הזה ובעולם הבא.

יש לתמוה בדברי המדרש: הלא משמעות דברי הכתוב היא זו כי החובה לצרוך את המדינים מחמת שצוררים הם, ומה באו חז"ל להשמיענו?

אך חז"ל תמחו בלשון הכתוב שאמר 'כי צוררים הם לכם' לשון הווה, על דבר שכבר היה לכאורה ששלחו את בנותיהם להחטיא את ישראל? גם תמחו, מהו צוררים 'הם' לכם? ועיקר הקושיה: הלא מי שהחטיא את ישראל בעיקר היו המואביות, ומן המדינים, אחת היתה ופרסמה הכתוב, ולמה נצטוו לצרוך את המדינים בלבד?

אך הנה בנות מואב כשראו שנתמלא מבוקשם ומתו מישראל כ"ד אלף, שקטה רוחם. אך המדינים, כשראו מה עשה פנחס לאחותם, הדליקו שנתם מחדש וביקשו עוד להחטיא את ישראל, לזאת נצטוו ישראל לצרוך אותם דייקא, כי 'צוררים הם' בהווה, 'הם' ולא המואביות, והבא להורגך השכם להורגו. רבי שמעון אומר, לא זה הטעם, רק כיוון שעונשם של בנות מואב גדול משל בנות מואב ועברתם שמורה נצח בהלכה "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'". מדוע? כי גדול המחטיאו יותר מן ההורגו.

מפראות

"איש כי ידור נדר לה'... לאסור איסר על נפשו" (ל', ג') נדר, מלשון הידור, כשיבקש אדם להדר לשבח ולפאר, לה', יעשה זאת להשי"ת. אך כשיבקש לדבר סרה, 'לאסור איסר', יעשה זאת על נפשו בלבד ולא על אחרים.

(הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן)

"לאסור איסר על נפשו" (ל', ג')

הן כבר נודע מחז"ל חומר עוון נדרים, לזה ראוי שלא ידור כלל רק נדרי הצדיקים שהיו נשבעים על יצרם כשראו אותו מתגבר עליהם ומבקש להעבירם על דעת קונם ח"ו. זהו 'לאסור איסר', מתי תוכל לנדור? רק "על נפשו", במלחמה על טהרת הנפש שלא ישלוט בה יצר הרע.

(קדושת לוי)

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל', ג')

הנה על הפסוק "איש כי ידור נדר לה'", דורשים חז"ל (מדרש פליאה) את הפסוק: "ימינו כצל עובר". כי מה שהנודד אומר "נדר לה'" ולא 'לה' נדר", הוא מכיוון שהאדם אינו יודע מה קיצו, ושמא אחר שיאמר תיבת 'לה', יסתלק מן העולם ונמצא הוציא שם שמים לבטלה, לזה אומר "נדר לה'". והנה, בענין הנדרים כבר שנו חז"ל את דעתו של רבי מאיר, כי ראוי שלא ידור אדם כלל וכלל. זו אפוא כוונת הכתוב בהמשך: אחר שנוכחת

כי אפילו מילה אחת אינך יודע אם יעלה בידך להשלים, היינו 'לא יחל דברו', שאין בידך ליחל להשלמת התיבה ולכך עליך לומר "נדר לה'", אם כן, איך תדע כי "ככל היוצא מפיו יעשה"? לזאת ראוי שלא תדור כלל אף שבדעתך לשלם.

(קדושת לוי)

"ויאמרו אל משה עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה אשר בידנו ולא נפקד ממנו איש, ונקרב את קרבן ה'" (ל"א, מ"ט) אמרו חז"ל (שבת ס"ד). 'ולא נפקד ממנו איש', לעבירה. אם כן למה היו זקוקים לכפרה? 'אמרו, אם מידי עבירה יצאנו, מידי הרהור לא יצאנו'. הקשה החידושי הרי"ם: אם ידעו שחטאו בהרהור, מדוע המתינו בהבאת כפרה עד הלום?

אלא שמתחילה היו ישראל סבורים, כי רק עבירה ניכרת לעין פוגמת בנפש, בעוד הרהורי עבירה חולפים עוברים מבלי להותיר רושם. בו ברגע שציוותה התורה להגעיל את כלי מדין, ולא מחמת מאכל אסור בעין שדבק בהם, רק מחמת בליעות הספונות בדופנותיהם, הסיקו כי גם בליעות שאינן גלויות לעין, עושות רושם... בו ברגע עלה בליבם להביא כפרה על הרהורי עבירה שנבלעו בליבם.

(ליקוטי יהודה)

לא יחל דברו

כיצד תנהג אם תמצא ברחובה של עיר תיק ובו סכום כסף עצום?

צדיק גדול ניצב בחלון ביתו והפנה את השאלה לעבר עוברים ושבים. היהודי הראשון נזעק: מה זאת אומרת 'כיצד אנהג?!' על יהודי מוטל לקיים מצוות השבת אבידה! היהודי השני השפיל מבטו. אומר לצדיק את האמת: הנני בדוחק גדול, וכנראה אטול את הממוץ לעצמי!... היהודי השלישי נשא עיניו לשמים: אתפלל לקדוש ברוך הוא שייתן לי כוח לעמוד בניסיון! הצדיק הכניסו לביתו בחביבות גדולה ואמר: זו היא תשובה אמיתית!

תשובתו של הראשון נבעה מהתלהבות רגעית. חוסר התבוננות ושטחיות המאפיינת רבים. השני, יהודי שמסר עצמו ר"ל בידי יצר הרע, ואילו השלישי, יהודי טוב וכשר, הבוחן את המציאות באמת, מכיר באפסיות האדם, ומייחל לבורא העולם שיעניק לו עזר ממעל לעמוד בניסיון!

עפרון קידם את פניו של אברהם בהכרזה חגיגית: 'השדה נתתי לך והמערה אשר בה לך נתתיה'. הסוף ידוע. זהו גם סופן של ההכרזות הגרנדיזיות שמאחוריהן ניצבים התלהבות סתמית וחוסר מחשבה.

פרשת נדרים נושאת אף היא מסר זה. בני אדם קופצים מתוך התלהבות רגעית ונוודרים. חולפת שעה והם מתחילים לחפש פרצות... 'לא יחל דברו, ככל היוצא מפיו יעשה'. אמירה רצינית היא כזו שאחריה אין מתחרטים עוד.

בימי בין המצרים, ראוי לכל ירא שמים להיות מצר ודואג על חורבן בית המקדש. חוב זה מביא אותנו להתבוננות בחיובי הצער השונים, לעומת הזמנים והסיבות שאין ראוי להצטער בהם ובגינן. הבלי העולם הזה, הם דבר שאין ראוי להצטער בגינם כלל. המצטער על העולם הזה, למה הוא דומה? לילד שבנה בתים וארמונות בחול. בא חברו וסתרם. הלך הילד אצל אביו וביקש ממנו להכות את חברו מכה גדולה. שחק האב והיה הבן בוכה...

השל"ה הקדוש מביא מעשה בחסיד שנכנס לעיר וראה את תושביה עצבים, והיה הוא הולך ושוחק. אמרו לו: הלא תראה את כל העם בוכים איש פתח אוהלו, ולמה אתה משחק בין הבוכים?! אמר להם: אמשול לכם משל לאחד שנכנס לבית ומצא את אנשיו ישנים וחולמים חלומות מבוהלים ובוכים בחלומם. האם יצטער? הלא יודע שאין זה אלא חלום ותיכף יעורו משנתם ואז ינוח להם... כמו כן המצטערים על ענייני העולם דומים לבוכים מתוך שנתם.

על חורבן בית המקדש ראוי מאוד להצטער ולתת דמעות כמים. והיה צערו על זה שמחמת העוונות הוכרח האב לעזוב את מידת הרחמנות ולהכות את בנו מכה נמרצת, שהוא בוודאי קשה לפניו מהכל.

כמו כן ראוי לאדם להצטער על ייסורי הצדיקים הסובלים כמה וכמה דברים קשים בעוונות הדור, שזה ממש בחינת חורבן בית המקדש וייסוריו של משיח.

כמובן שאין לאדם להפגין שמחה בשעה שבני אדם מצטערים על יקירם שנפטר וכדו', ומה טוב אם ישתתף בצערם וייתן אף הוא דמעות על אדם כשר. וזו אזהרה גדולה לכמה מורי נפש העוסקים בלויית המת ומרוב הרגל שוחקים לפעמים בפני בני המשפחה שמתם מוטל לפניהם. ובוודאי רע ומגונה הדבר.

כשרואה אביו או אימו מצטערים ח"ו, חייב להצטער עימו וצער הרבים חצי נחמה. והצער על העוונות, אין משובח ממנו, כי ככל שמצטער, קטן רושם העוון. ויזכור מאמר החכם: "אם צערך על ענייני העולם הזה, הקב"ה יסיר ממך הצער. ואם צערך על צער השמים, הקב"ה יוסיף לך צער כהנה וכהנה".

הגאון הקדוש רבי משה קורדיברו 'הרמ"ק' זיעועכ"א – כ"ג תמוז ש"ל

"רבינו אף שהיה ראש ישיבה ואב"ד בצפת ומגדולי הדור, נהג בעצמו בשפלות וענווה עד כדי כך שכשהיה לומד ספר הזוהר הקדוש, היה ממש יושב על הארץ". קדושתו וחכמתו מתוארים בספרי תלמידיו, כשאלו מעידים שכל חכמה ומדע לא שגבו ממנו. והיה בקי בחכמת היד וחכמת הפרצוף וחכמת השרטוט, חכמת ניתוח איברים ופרקים, חכמת החלון, חכמת היער, חכמת ירידת הכוכבים, חכמת הטלמסאות, חכמת מצרים, חכמת עופות הטמאים, חכמת הצ'יפורניים, חכמת העור, חכמת עזרא הסופר, חכמת הדילוגים וכו' וכו'.

עשה ספרים אין קץ בנגלה ובנסתר, מעט מהם: פרד"ס רימונים על ל"ב שביליו; ספרא דצניעותא; אור נערב; ספר על סודות יום הכיפורים; דרשות וחקירות בענין המלאכים; פירוש על ברית מנוחה. ובנגלה: כללי הגמרא; שאלות ותשובות, ספר על תלמוד ירושלמי. כל אלה בפרק הקצר שבין גיל עשרים וחמש לארבעים ושמונה, אז השיב את נשמתו ליוצרה.

זכה לגילוי אליהו ושאר מדרגות והאציל מתורתו לתלמידיו הנוראים והמפורסמים. ביום כ"ג תמוז ש"ל החל דורש בסודות התורה ותלמידיו מכוונים בשמות שבאנא בכח עד שיצאה נשמתו בטהרה. העיד האר"י ששני עמודי אש ליוו את מיטתו. וגמירי דלא אפסיק עמודא דנורא אלא אי אחד בדרא אי לתרי בדרא. זיעועכ"א.

בתור עלם קט חווה את גירוש ספרד, והיטלטל לצד אביו הגדול רבי יעקב, אל העיר צפת, שם נכנס ללמוד בישיבתו של מרן הבית יוסף שקירבו וחייבוו כבן. בשנת רח"צ עת חידש מהר"י בירב את הסמיכה, הוסמך להוראה לצד מרן הבית יוסף, המבי"ט ורבינו יוסף סאגיס, חרף היותו צעיר מבן עשרים. הב"י כתב עליו: 'לית דין צריך בשש, והאי דינא נחית לעומקא דדינא, וכל כי האי מילי מעלייתא לימורו משמיה ויקיים בו מקרא שכתוב 'בני, אם חכם לבך ישמח לבי גם אני'.

בן עשרים בלבד, נכנס לחבורת הקודש של המשורר האלוקי רבי שלמה אלקבץ וליבו הגדול החל רועה במסתורי החכמה. בתארו את המהפך כותב: "ואשתומם ואומר, מה טוב ומה נעים להיות עסק זה כמה ימים, אהיה בן לחכמה זו, באהבתה אשגה תמיד, דדיה ירווני בכל עת ובכל רגע, עד אשר לא תשכח מפ"י". בראותו אותו כי טוב, השיא לו רבו בנסתר את אחותו לאשה. והיה האיש הלך וגדול, עד שנכנס ללמד קבלה, את רבו בנגלה. אף הוא החשיב עצמו כחד מתלמידי רשב"י, וביארו זאת בספה"ק, כי ברשב"י נתעברה נשמת זכריה הנביא, וברמ"ק, רוחו של זכריה.

ככל שהיה גדול בתורה היה שפל בעיניו מאוד, כפי שהעיד בנו רבי גדליה:

האושר הוא מושג גדול מן האדם, על כן אין בידו לייצרו. הוא יכול רק לא למנוע אותו...

עולם הפוך

שפופים צעדו בני העיר אחר מיטתו של יוס'ה השמש, יודעים שעמיתו תורד אלי קבר, אחת התעלומות הגדולות של עירם. הרב הישיש, רבי ישראל, לא חדל להתייפח. וכי למה לא? יוס'ה לא היה יד ימינו, הוא היה ציפור נפשו.

רוח בין הערביים התקלסה בזקניהם של המלווים ולהקת ציפורים חגה מעל. הרב ניצב שם תפוס שרעפים, רק החודשים הקרובים יחשפו את התעלומה שנקמה באותן דקות... *

הלוויה רווית יגון חלפה תחת בית של ר' ישראל. פינחס הנפח נפח את נשמתו על מפוחו. הקהל המתין להופעת הרב, אך אחר שצדודיתו הופיעה לרגע בחלון, נעלמה ולא נראתה עוד. השמש החדש יצא מן הבית מתפלא. הרב מסרב לצאת!... אחר כך באו עוד לוויות. רק פעמים בודדות נראו הרב לצאת. הבריות סברו כי הרב מסרב לקבל תנחומים על ר' יוס'ה.

אותו יום עלתה בת שחוק אפילו על שפתי המדנים חמורי הסבר. מה קרה? לוויה. בני העיר יללו את זוסמן הרופא הקשב"ק בדרכו האחרונה. והלא מקרא מלא דיבר הכתוב: באבוד רשעים רנה...

ההלוויה התנהלה במרוצה וקולת ראש, כשאת המיטה נושאים נערים עולי ימים, שדרכם אצה להם לראות את זוסמן ספון בקרקע. לפתע פתאום הפציעה דמותו ההדורה של ר' ישראל...

תוך רגעים הייתה העיר כמרוקחה. השחוק המתגלגל הוחלף בכובד ראש ויהודים בעלי צורה נחפזו מכל עבר. וכי קלה היא בעיניכם? רבי ישראל יצא להלוויה! כשהורד הנפטר אלי קבר, לא חסך רבי ישראל אנחה המשברת חצי גופו של אדם...

לא עיר של מתים הייתה, אך למחרת היום אסף ר' קלמן הנגיד הישיש את רגליו... שמע פטירתו הכה על לוח ליבה של העיר. בערבו של יום ביטלו תינוקות של בית רבן להלוויית המת והחוצות השחירו מרוב אדם. תחת ביתו של ר' ישראל עצרה השיירה. ללוויה שכזו בוודאי יצא. שמא אף יספיד... פניו ההדורות השתרבו רגע מבעד לחלון ואחר נבלעו בפנים תוך הגפת התריס. השמש הופיע נבון: הרב לא יצא!

או... כאן דרך הרב על ציפורניהם של אנשים קפדנים במיוחד. אך הסתיימו השבעה, נרעדה דלת ביתו של הרב מהלמות אגרופים. סיעת בניו וחתניו של רבי קלמן פרצה פנימה משולחבת, רומסת את השמש ההמום. לא להשתתף בהלוויות, ניחא. אך זוסמן הרופא כן, וקלמן הנגיד לא?! זהו דבר שאין הדעת סובלת!...

הרב חיך... נשאל את ר' יוס'ה... ר' יוס'ה??? כן. ר' יוס'ה השמש המנוח... לובן פשט בלחיייהם המדושנות של משפחת ר' קלמן. למה מתכוון הרב??? ר' יעקב! הרב קרא לשמש החדש. גש נא וקרא לר' יוס'ה. ר' יוס'ה??? כן, צא לבית החיים ואמור לו כי אני קורא לו...

ועד שר' יוס'ה הגיע, סיפר הרב: הלא רואים הנכם כי זקנתי, קשה לי עוד לצאת ולבוא. ביקשתי מיוס'ה השמש הנאמן, שיודיע לי באיזו הלוויה עלי להשתתף ובאיזו לא. ומאז, בכל הלוויה שעוברת תחת ביתי, אני מחפש בין המלווים את ר' יוס'ה. אם הוא איננו, יודעני שאני פטור...

שמש נאמן היה ר' יוס'ה, כזה הוא גם נשאר. אם הרב קורא, הוא בא. שמא תספר להם יוס'ה, מדוע זוסמן כן, וקלמן הנגיד לא?!

קולו של ר' יוס'ה נשמע כבחיי. **תדעו לכם ששם למעלה הוא עולם הפוך. לא כל מי שחשוב כאן, חשוב גם שם...** זוסמן היה קל שבקלים. נכון. הוא נפטר במפתיע, ואיש מכם, לא עצר לשאול, איך נפטר כך פתאום? בצאתו מבית המרחץ בערב שבת, חש חולשה ונכנס לנוח בביתו של ראובן העני. בהביטו סביבו נוכח, כי שלווח השבת ריק. גם ריח של חלות אינו עומד בחלל. מה זה? האשה נאנחה: דוד הנגיד נוהג לתת לבעלי מידי שבוע מטבע כסף לפרנסתו. לפני שבועות יצא לדרך בהותירו בידיו מספר מטבעות. עתה תמו המטבעות וגם הוא עוד לא חזר...

עניות שכזו... ידיו של זוסמן קרבו אל חיקו. הוא שלף ארנק כרסנתי ושפך על השולחן סכום שהיה בו כדי הוצאות נישואין. לכי והוציאי את הכסף על צורכי שבת!... כשחזר ראובן העני הביתה בליל שבת, רק כדי שאשתו לא תשב לבדה בחושך, נדהם למצוא שולחן ערוך בכל מיני מטעמים... אותו רגע יצאה בת קול: **זוסמן הרופא מוזמן לחיי עולם הבא!** וכדי שלא יחטא ויפסיד את המתנה, נלקח בחטף מן העולם.

מלאכי מעלה הלכו אחר מיטתו, ואף אנוכי זכיתי יחד עם מורי ר' ישראל, להוריד דמעות על אדם כשר...

לוז - ג'

עמדנו על הקשר המופלא שבין לוז, עיר החיים הנצחיים, לבין מספר מוטיבים אלמותיים. הלוז שבשדרה; העיר לוז; הכותל המערבי שנחשב ללוז של העולם. ממש כמו הלוז שבגוף, הכותל המערבי חווה ניסיונות הרס רבים. אך אילי ברזל ותותחים קרסו נפלו מול חוסנו הנעלם. הכותל כבר יעמוד לנצח וגם השכינה לא תזוז ממנו. יש גם עוף החי לעולם ונקרא 'חול'. מאכלו כמובן... מסעודת מלווה דמלכא! כך העידו צדיקים בשם חוקרים. העוף הזה, הוא ה'לוז' שבעופות.

בסיפור הבא, שהיה הרה"ק רבי פנחס מקוריץ נוהג לספר אחר קידוש לבנה, נעמוד על רבים ממסתוריה של לוז, וקשריה העמוקים לדוד מלך ישראל.

מושל טורקיה ניצב על מרפסת ארמונו, וסקר בהנאה את מגדליה המרשימים של איסטנבול הנשקפים לאור הירח. קול רחש לחש משך את תשומת ליבו. במעלה הרחוב התגודדה קבוצת יהודים שיצאה זה עתה מבית הכנסת. הם קראו יחדיו: דוד מלך ישראל חי וקיים! המשפט עורר את זעמו של המושל. כך יושבים היהודים בתוך מלכותו ומייחלים

למלכות אחרת?! הרב הרקאנטי שעמד בראש העדה היהודית באותה תקופה, נקרא בדחיפות אל הארמון, שם נדרש לפנות לאלתר את הממלכה יחד עם כל בני קהילתו. הרכוש והבתים יולאמו וישרתו את בית המלוכה הטורקי. לשאלתו על מה יצא הקצף, חזר המושל על המשפט ששמעו אוזניו, כשהוא מגדיר אותו ככפוי טובה ומחוצף. לשווא טרח הרקאנטי להסביר למושל כי זהו הנוסח של קידוש לבנה וכי אין בדברים כוונות זדון. רק לדבר אחד נראות המושל: אם תצליח להוכיח לי כי אין דוד מלך ישראל חי וקיים, תבוטל הגזירה!

תאניה ואניה ירדו על יהודי איסטנבול. מברקים דחופים הובילו אל קהילות ישראל בתחינה לקבלת עזרה. בצר להם שיגרו היהודים זוגות זוגות של שליחים אל פזורות הגולה בניסיון למצוא רב שיוכל לספק את דרישתו של המושל. הרבנים השתתפו בצערם ואף הוסיפו את חתימתם לקריאת העזרה, אך מעבר לכך לא יכלו לעזור במאום.

לזוג השליחים שיצא לארץ ישראל, נכונה הפתעה. **רבה של ירושלים בהחלט נתן תקווה...**